

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 31 mei 2018
Datum GS-besluit: : 4 september 2018

Vragen nr. 62

Vervangende vragen van de heer **mr. Drs. F.K. de Groot** (D66) over voortgang Pallas project

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 31 mei 2018 door het lid van Provinciale Staten, de heer **mr. Drs. F.K. de Groot (D66)**, de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen. Deze vragen dienen ter vervanging van vragen nr. 59-2018 over dit onderwerp die eerder op 18 mei waren ingediend.

INLEIDING VRAGEN

Onder meer in de Gooi- en Eemlander, Noord-Hollands Dagblad en Haarlems Dagblad van 17 mei verscheen een artikel met de titel: "Definitief besluit over Pallas pas in 2020." Hierin wordt gesteld door Minister Eric Wiebes dat er in 2020 een keuze moet worden gemaakt tussen de komst van de Pallas reactor of het Lighthouseproject en is het niet verstandig om uiteindelijk beide projecten voort te zetten.

Het Lighthouseproject – een nieuw type deeltjesversneller met behulp van techniek van ASML – is een nieuwe technologische ontwikkeling die nu aandacht trekt en een mogelijkheid biedt voor productie van isotoop Molybdeen-99 – vooralsnog niet voor andere therapeutische isotopen. Wiebes wil tot 2020 op twee paarden wedden en dan pas de keuze maken.

Bron: <https://www.gooieneemlander.nl/nieuws/definitief-besluit-over-pallas-pas-2020>

De Provincie Noord-Holland is mede-investeerder van het project voor de opvolger van de huidige Hoge Flux Reactor op de Health & Energy Campus in Petten die in 2025 in bedrijf moet zijn. Dit project loopt al jaren en is zowel belangrijk voor de volksgezondheid (beschikbaarheid van medische isotopen in Europa) als voor de werkgelegenheid in Noord-Holland Noord.

Health & Energy Campus Petten

In de commissievergadering EEB van 24 mei heeft het college over dit onderwerp een aantal vragen van GroenLinks beantwoord. Naar aanleiding van deze bespreking heeft het college PS ook geïnformeerd over de [Tweede Kamerbrief](#) van Wiebes/vanVeldhoven/Bruins/Hoekstra over de vervolgonderzoeken van de hoogambtelijke werkgroep nucleair landschap van 26 april met meer details over de afwegingen van het Rijk over dit onderwerp.

Gezien de complexiteit van de business case van Pallas hebben PS in juli 2012 met brede steun [een amendement van De Groot \(D66\) en Tekin \(PvdA\)](#) aangenomen met de strekking dat de markt die nog moet aantonen door het aangaan van dekkende investeringsverplichtingen door een of meerdere partijen. Dit is een langlopend project en de voorfinanciering verloopt in delen.

De opstelling van de fractie van D66 wordt gekenmerkt door het volgende:

- Zorg voor genoeg middelen voor kankeronderzoek en behandeling;
- Zorg voor de versterking van het kenniscluster met als spin-off hoogwaardige werkgelegenheid;
- Zorg over het risico op verlies van de door het Rijk en de Provincie beschikbaar gestelde voorfinanciering van twee keer 40 miljoen om o.m. de vergunningverlening te realiseren. Binnenkort behandelt PS betaling van de derde tranche van de voorfinanciering.

In het bovenstaande artikel in de pers gaf Minister Wiebes aan op twee paarden te willen wedden namelijk Lighthouse en Pallas. D66 is van mening dat wedden op paarden bij Ladbrokes thuishoort met je eigen middelen. D66 is zeer ontstemd dat dat met provinciale middelen gebeurt, die ten behoeve van dit project als voorinvesteringen dienen en waarvan de terugbetaling afhangt van de realisatie van Pallas.

In zijn reactie op de uitspraak van Wiebes gaf Gedeputeerde Bond op 26 april op de rondvraag van de heer Hietbrink (GroenLinks) in de provinciale commissie aan dat [samenvatting FdG]:

- a) de brief van Wiebes/vanVeldhoven/Bruins/Hoekstra het “wel goed” aangaf [en dat dus de steun van Pallas vanuit het Rijk onverminderd zou zijn];
- b) dat de Minister voor Medische Zorg en Sport verantwoordelijk is, maar het geld van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat komt;
- c) de brief bevestigt dat de update van de business case en contra- expertise geen aanleiding geeft om de planning ten aanzien van Pallas te veranderen.

D66 Noord-Holland heeft daarop de volgende vragen:

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Inleiding beantwoording

Wij hebben de tijd genomen om deze statenvragen 2018-62 te beantwoorden om zo duidelijk mogelijk te kunnen zijn over de actualiteit. Ook in de Tweede Kamer zijn op 26 juni 2018 vragen gesteld naar aanleiding van het bericht dat de provincie Noord-Holland opheldering eist naar aanleiding van de uitspraken van minister Wiebes over de Pallas-reactor. Zie bijlage. Wij zijn zeer intensief betrokken bij de voortgang van het Pallas project. Het project bevindt zich in een cruciale fase zoals mag blijken uit de gunning van de design & build opdracht op 24 januari 2018 aan het Argentijns-Nederlandse consortium ICHOS en de Kamerbrief van 26 april 2018. Wij hebben in dit voorjaar de businesscase van Pallas laten beoordelen door PWC/Strategy& en u hierover doen informeren op 11 en 18 juni 2018. Op 19 juni 2018 hebben wij besloten ons besluit over de laatste go/no-go en daarmee over de derde tranche uit te stellen. Daarnaast hebben wij op 9 mei 2018 overleg gevoerd met minister Bruins van Medische Zorg en Sport die de beleidsverantwoordelijkheid heeft overgenomen van de minister van Economische Zaken en Klimaat. En op 28 juni 2018 hadden wij ons halfjaarlijks overleg met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de Raad van Toezicht en de Stichting Pallas.

De ministerraad heeft op 6 juli 2018 besloten voor de laatste “go” en het verstrekken van de derde tranche.

Op 9 juli 2018 heeft er overleg plaatsgevonden tussen CvdK Remkes en minister Bruins als ook tussen gedeputeerde Bond en de heer Camps, SG ministerie EZK. Laatstelijk zijn wij op 29 augustus j.l. geïnformeerd door minister Bruins.

Door deze acties hebben wij meer duidelijkheid verkregen over de positie van het Rijk in het Pallas dossier, is ons bevestigd dat het Rijk in 2020 geen keuze gaat maken tussen Pallas en

Lighthouse en dat zij onverkort Pallas steunen. Wij vinden het verantwoord en gewenst om samen met het Rijk het Pallas project op schema te houden.

Vraag 1:

Is het college van GS het met D66 eens dat vanuit het beginsel “je gaat er wel over of je gaat er niet over” de doelstelling “voorzieningszekerheid van medische radio-isotopen [voor kankeronderzoek en behandeling]” een rijks-aangelegenheid is en het versterken van de Health & Energy Campus in Petten een provinciale verantwoordelijkheid?

Antwoord 1:

Ja. Het beleidsmatig belang van de provincie Noord-Holland bij het Pallas project en de Energy & Health Campus is gebaseerd op behoud en versterking van de regionale economie. Het beleidsmatig belang van het Rijk is gebaseerd op leveringszekerheid van medische isotopen en innovatie bevordering. Daarnaast wijzen wij op het maatschappelijke belang van de bestaande HFR reactor en de nieuw te bouwen Pallas reactor. Dagelijks vindt wereldwijd diagnose en behandeling plaats van ruim 30.000 kankerpatiënten met medische isotopen uit Petten. De huidige HFR reactor is mondiaal een belangrijke leverancier van deze medische isotopen (marktaandeel ongeveer 30%). Vanaf 2025 zal Pallas naar verwachting een van 's werelds toonaangevende leveranciers van medische isotopen zijn en een cruciale rol spelen in de leveringsketen voor radio-farmaceutische producten wereldwijd en in nucleair technologisch onderzoek.

Vraag 2:

Is het college het met D66 eens dat de belangen - weliswaar qua aard verschillend - tussen Provincie en het Rijk eerst samen liepen, maar door de komst van Lighthouse niet meer of aanzienlijk minder?

Antwoord 2:

Nee. Beoordeling van de impact van het Lighthouse project is naar verwachting niet eerder dan over twee jaar mogelijk. In die zin zijn er geen wijzigingen in de betrokkenheid van rijk en provincie bij het Pallas-project.

Vraag 3:

Is het college het met D66 eens dat het Rijk wel degelijk op twee paarden wedt, kijkend naar volgende passage in de Tweede Kamerbrief:

“Om de risico's op tekorten aan medische radio-isotopen te beperken, is het van belang dat voortgang wordt gemaakt met beide initiatieven”.

Antwoord 3:

Nee. Het voortgang maken met beide initiatieven heeft tot doel om de betekenis van het Lighthouse project naast het Pallas project te kunnen beoordelen.

Vraag 4:

- a. Is het college het eens met D66 dat afwegingen van het Rijk alleen lopen langs de voorzieningszekerheid van medische radio-isotopen en daarmee voorbijgegaan wordt aan de samenwerking met de provinciale overheid waarbij ook andere afwegingen een rol spelen?
- b. Is het college het dan ook met D66 eens dat vermindering van de risico's van het Rijk een verhoging van het risico van de Provincie met zich meebrengt?

Het onderzoek van Strategy& concludeert in de Tweede Kamerbrief dat het perspectief van Lighthouse qua winstgevendheid als “hoog” gekwalificeerd wordt en dat van Pallas als gematigd positief en deze conclusies worden door het Rijk overgenomen.

Het RIVM merkt op dat als beide initiatieven op de markt komen er een overschot aan Molybdeen-99 kan ontstaan (belangrijkste product) en Lighthouse naar verwachting eerder dan Pallas op de markt komt met Molybdeen-99 (2023/2025).

- c. Is het college het met D66 eens dat er geen ruimte is voor beide initiatieven? En Pallas alleen door de geplande opleverdatum al een groot markt/marketing probleem kan krijgen?

- d. Is het college het met D66 eens dat een eventuele keuze voor Lighthouse onze voorinvestering teniet doet en Noord-Holland 20 miljoen (en als we de tweede tranche toekennen 40 miljoen) derven, die op andere wijze wel voor hoogwaardige werkgelegenheid zou kunnen worden ingezet?

Antwoord 4:

4a. Nee.

4b. Ons inziens is er geen sprake van vermindering van de risico's van het Rijk. Lighthouse zal niet de medische isotopen gaan produceren die wel met een reactor gemaakt kunnen worden. Lighthouse is wellicht een alternatieve producent voor molybdeen-99 maar niet voor andere medische isotopen. Het gaat bij Pallas om het realiseren van voorzieningszekerheid van een spectrum van medische isotopen.

4c. Nee. Hoewel een beoordeling van de impact van Lighthouse nog zeker twee jaar zal duren is de verwachting dat beide initiatieven elkaar kunnen aanvullen c.q. versterken.

4d. Nee. Zie ons antwoord op vraag 4c.

Vraag 5:

Is het college het met D66 eens dat een keuze voor het een of het ander door de recente opstelling van het Ministerie buiten de invloed van de Provincie Noord Holland lijkt te liggen, terwijl we wel partner zijn in dit project? Wat gaat het college doen om deze samenwerking weer te herstellen?

Antwoord 5:

Nee. Het gaat niet om een keuze voor het een of het ander. Wel hebben wij het Rijk gevraagd om meer duidelijkheid over de opstelling van het Rijk met betrekking tot het Pallas project. Wij hebben u hierover bericht met onze brief van 20 juni 2018. In reactie ontvingen wij op 28 juni 2018 een brief van de minister voor Economische Zaken en Klimaat waarin gesteld wordt dat de status van het Lighthouse project nog te precair is om van invloed te zijn op de besluitvorming over de laatste tranche van de lening van Pallas. De minister stelt dat er in 2020 voldoende informatie dient te zijn voor de verdere besluitvorming ten behoeve van de voorzieningszekerheid van medische radio-isotopen. Verder wordt in de brief gemeld dat de verantwoordelijkheid voor het beleidsdossier Pallas verschoven is naar de minister voor Medische Zorg en Sport. Zoals in de inleiding gemeld heeft er op 9 juli 2018 overleg plaatsgevonden tussen CvdK Remkes en minister Bruins als ook tussen gedeputeerde Bond en de heer Camps, SG ministerie EZK. Op 29 augustus j.l. heeft minister Bruins ons nog eens bevestigd dat het Rijk Pallas onverkort steunt.

Vraag 6:

Is het college het eens met D66 dat gezien de opstelling van het Rijk en het verschil in de aard van de risico's en baten het logisch is om een inzet van middelen te koppelen aan een genoegdoening van het Rijk. Dit kan zijn een teruggave hetzij een bijdrage in natura. Het gaat daarbij om behoud van de waarde van onze investeringen te verkrijgen door bijvoorbeeld investeringen in de Energy & Health Campus in Noord-Holland Noord. Welke acties neemt het college om onze investeringen te beschermen? Welke acties gaat het college ontplooien om eventueel nodige genoegdoening voor Noord-Holland tot stand te brengen?

Antwoord 6:

Nee. Zie ons antwoord op vraag 5.

Bijlage(n) bij beantwoording: 3

- Brief van GS dd 20 juni 2018 aan de minister van Economische Zaken en Klimaat
- Brief van de minister van Economische Zaken en Klimaat dd 28 juni 2018
- Beantwoording dd 6 juli 2018 van vragen in de Tweede Kamer